HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הפילה אשתו אינו נזיר ר"ש אומר יאמר אם היה בן קיימא הרי אני נזיר חובה ואם לאו הרי אני נזיר נדבה [א]חזרה וילדה ה"ז נזיר ר"ש אומר יאמר אם הראשון בן קיימא הראשון חובה וזו נדבה ואם לאו הראשון נדבה וזו חובה: **גמ'** האי מאי למימרא משום סיפא בת טומטום ואנדרוגינוס אינו נזיר פשיטא מהו דתימא לכשאבנה הוא דקאמר קמ"ל דלא: ואם אמר כשיהיה לי ולד כו': פשיטא מהו דתימא ולד דמיחשב ביני אינשי בעינן קמ"ל: הפילה אשתו אינו נזיר: מאן קתני לה ° א)רבי יהודה דכרי הוא: ר"ש אומר יאמר אם היה בן קיימא הריני נזיר חובה ואם לאו הריני נזיר נדבה: בעא מיניה רבי אבא מרב הונא הריני נזיר לכשיהיה לי בן והפילה אשתו והפריש קרבן וחזרה וילדה מהו אליבא דמאן אי אליבא דר"ש מאי תיבעי ליה הא ב)אמר ר"ש ספק נזירות להחמיר ואלא אליבא דרבי יהודה דאמר ספק נזירות להקל מאי קדוש או לא קדוש מאי נ"מ לגיזתו ולעבוד בו [ב]תיקו בעא מיניה בן רחומי מאביי הריני נזיר לכשיהא לי בן ושמע חבירו ואמר ג)ועלי מהו אדיבוריה משמע או אגופיה משמע [ג]את"ל אגופיה משמע אמר הריני נזיר לכשיהא ד)לי בן ושמע חבירו ואמר ואני מהו אנפשיה קאמר או דילמא ה"ק רחימנא לך כוותיך [ד]את"ל כל באנפיה

כסיפא

הפילה אשתו אינו נזיר. דדילמא האי דהפילה לא הוה בן קיימא שלא כלו לו חדשיו ולא ולד הוי וספק נזירות להקל: **ר' שמעון אומר.** אין דרך זו מוציאתו מידי נזירות: **אלא (א) אם היה בן קיימא הריני נזיר חובה ואם לאו הריני נזיר נדבה.** דקסבר ספק נזירות להחמיר: **חזרה וילדה.** לאחר שהפילה: **הרי זה נזיר.** דהשתא מיהא ולד הוא דאית ליה וחיילא עליה נזירות: **ר"ש אומר.** שמא הראשון הוה בן קיימא וחל עליו נזירות והשתא כי ילדה לא חייל נזירות ואם כדבריך יעשה נמצא זה מביא חולין לעזרה אלא יחזור וימנה נזירות שנייה ויאמר אם הראשון שהפילה היה בן קיימא נזירות הראשונה חובה וזו נדבה ואם לא היה בן קיימא נזירות הראשונה נדבה וזו חובה: **גמ' האי מאי למימרא.** דכי נולד לו בן הרי זה נזיר: **מהו דתימא.** האי דקאמר לאו משום בן דוקא והאי דאמר בן לכשאבנה ממנה הוא דמשמע כגון ואבנה גם אנכי ממנה (בראשית ל) וכי נולד בת או טומטום ואנדרוגינוס נמי ליהוי נזיר קמ"ל דלא: **ולד דמיחשב ביני אינשי קאמינא.** דהיינו בן ותו לא קמ"ל דבת וטומטום ואנדרוגינוס נמי איקרו ולד: **ר' יהודה.** דאמר לעיל דספק נזירות להקל כדאמרי' בפ"ק (לעיל ד' ח.) דתניא הריני נזיר ע"מ שיש בכרי זה ק' כור והלך כו' ר' יהודה מתיר דספק נזירות להקל: **והפריש קרבן וחזרה וילדה מהו.** מי הוי קדוש או לא: **אליבא דמאן.** קמיבעיא לך אי אליבא דר"ש פשיטא דהוי קדוש דהאמר ספק נזירות להחמיר וקודם שילדה אשתו נמי הוי נזיר: **אלא אליבא דר' יהודה דאמר ספק נזירות להקל מאי.** מי אמרינן כיון שהפרישו בשעה שהפילה ולא חיילא עליה א]נזירות כלל לא הוי קדוש כלל ומיבעי ליה למיהדר ולקדושי: **מאי נפקא לך מינה.** ב]אי הוה קדוש או לא דהא ילדה וחיילא עליה נזירות: **נפקא מינה לגיזתו ולעבוד בו.** והכי קא מיבעיא ליה אי אמרת משעה שהפריש תחילה כשהפילה הוה ליה קדוש הוה ליה אסור בגיזה ועבודה אלא אי אמרת דלא חיילא עליה נזירות אלא משעה שחזרה וילדה הוה ליה מותר בגיזה ובעבודה. מאי תיקו: **ושמע חבירו ואמר ועלי מהו אדיבוריה.** דההוא גברא קאי ומשמע ועלי להיות נזיר כשיהיה לך בן או ג]דילמא אגופיה משמע אנפשיה דהכי משמע ועלי נמי להיות נזיר כשיהי' לי בן: ד]**ושמע חבירו ואמר ואני מהו אנפשיה קאמר.** ומשמע כי קאמר ואני נזיר כשיהא לי בן: **או דילמא.** אדיבורא דחבריה קאי ומשמע כאילו אמר ואני רחימנא ליה לאותו בן כוותיך ואהא נזיר לכשיהא לך בן. (ב) ה]אהא לעיל נמי כי קא מיבעיא ליה ועלי מאי טעמא לא מיבעיא ליה ו] בהאי לישנא הא לא אפשר דלאו לישנא מתרצתא היא ז]דלימא ועלי לאוהבו כמותך: **ואם תימצי לומר כל באנפיה.** בין אמר ועלי בין אמר ואני כסיפא ליה מילתא להדורי ליה למימר ח] לכשיהא לי בן אהא נזיר דאי אדעתא לקבל עליו נזירות כשיהא לו בן למה לו להזיר בפני זה יזיר בינו לבין עצמו אלא מדקאמר ליה באנפיה איכא למימר דהכי אמר ליה אף אני אהא נמי נזיר כשיהא לך בן: ה)**אמר הריני נזיר לכשיהא לפלוני בן ושמע חבירו ואמר ואני.** וה"ה דקא מיבעיא ליה ועלי (ג) ט]ול"א מ"ה: **מאי.** מי י]אמר כיון דשלא בפניו דאבי הבן קא מהדר ליה לא

כסיפא

חזרה וילדה. פי' מהריון אחר ולד קיימא הרי זה נזיר ודאי לרבי יהודה א] וילדה[1] זו ולד קיימא דממה שהפילה תחילה אפי' ספק נזיר לא[2] וכאילו לא הפילה כלל: **רבי שמעון אומר** יאמר וכו'. דלר"ש מעת שהפילה הוי ספק נזיר הילכך יתנה עתה בלידה זו ויאמר אם היה הראשון בן קיימא נמצא שילא נדרו מנזירות ראשון ונזירות של לידה אחרונה נדבה או שמא הראשון נפל היה והנזירות הראשון נדבה היתה ועכשיו בלידה זו מוטלת עליו נזירות של חובה שנדר בנזיר שיהיה[3] לו ולד לכך צריך להתנות דלא סגי ליה בנזירות הראשון דשמא נדבה היתה: **לכשאבנה** הוא דקאמר. ולא בן ממש קאמר אלא ל' בנין כמו ואבנה גם אנכי ובכה"ג[4] בנוי: **ולד** דחשיב ביני אינשי. דבת נמי לא מיחשבא וכל שכן טומטום ואנדרוגינוס קמשמע לן: **לר'** יהודה ב]. בברייתא דאיתניא לעיל פ"ק (דף ח.) דקאמר נגנב אינו נזיר הוא דקאמר לעיל[5] דנזיר דכרי דלא הוי נזיר כלל לר' יהודה אבל לא רצה לומר ר' יהודה דהפלאה הוא דאם כן אפילו היה הולד בן קיימא אינו נזיר כיון דבשעת הנדר לא היה הולד בעולם כנ"ל: **והפילה** אשתו והפריש קרבן. פי' לנזירותו וילדה פירוש מאותו הריון עצמו ולד קיימא דהשתא יש הוכחה גדולה מדהאי בר קיימא הנפל [הוה] נמי בר קיימא וכלו לו חדשיו דטיפה[6] היא נחלקת[7] לשתים הילכך חלה קדושה על קרבן שהפריש כשהפילה שעוד[8] לא ג] הקדיש אותם הבהמות דאפילו לר' יהודה דאמר לא מחית איניש נפשיה לספיקא הכא דאיכא הוכחה גדולה קדוש הקרבן ליאסר בגיזה ובעבודה או דילמא ד] כי ה"ג דאיכא הוכחה לר' יהודה דלא מחית איניש לספיקא לא חלה הקדושה על הקרבן כלל מכח הפרשה ראשונה דשמא מקלת הטיפה נקלטה מיד ומקלת הטיפה השניה[9] לא נקלטה עד אחר שני ימים או ביום ג' והזוא נפל[10] (כך מסיק הש"ס ואזיל דלר"י קמבעיא ליה ה] דאי אליבא דר' שמעון הא אמר ספק נזירות להחמיר דבלא ילדה נמי הוי קדוש מספק והשתא נמי כי ילדה אינו אלא ספק אלא אליבא דר' יהודה דאי לא ילדה חולין הוא והשתא כי ילדה ליה מי הוי קדוש מספק וכדפי': **ונפקא** מינה לגיזתו ועבודתו [ולא] דלילקי אהאי משום דליכא ו] כי[11] הך סברא דולד אחרון משוי ליה[12] בספק דאי מספקא ליה להש"ס דשמא לילקו בודאי[13] מדשני בר קיימא הראשון אינו נפל א"כ לר' שמעון נמי מצי למיבעי למלקות דאי לא ילדה ליכא קדושה ודאית אלא הוי ספק לר' שמעון והשתא דילדה יקדש בודאי אלא ש"מ דלא משמע ליה להש"ס דלקי דקדושה ודאית אין בו כי נמי ילדה אפי' לר"ש. ע"כ הגה"ה): **ושמע** חבירו[14] ואמר י) ועלי. היכא דאמר ואני ועלי מדבוריה משתמע כלומר גם אני נודר בנזיר כשיהיה לי ז] בן: **את"ל** הך אגופיה משתמע. הואיל ואמר עלי היכא דאמר ואני מהו אנפשיה קאמר כלומר אפי' בשאמר ואני אגופיה מישתמע או דילמא רחימנא לך כוותך לכשיהיה[15] בן קיימא: **את"ל** כל באנפיה כסיפא ליה מילתא. דילמא[16] מסתמא ה"ק דרחימנא לך כוותך: ז)**אמר** ראובן הריני נזיר כשיהיה ללוי בן. ושמע שמעון ואמר ואני מיה)[17] שאמר שלא בפניו אנפשיה קאמר או דילמא ה"ק רחימנא ליה לפלוני כוותך: **הריני** נזיר ונזיר כשיהיה לי בן. דהשתא [כשקיבל] נזירות דנפשיה ברישא והתחיל ומונה את שלו שהרי קבלו מתחילה קודם נזירות דבנו ובמלאת ימי נדרו מגלח ומביא קרבנות לנזירות דנפשיה ואחר כך מונה את של בנו וכן כשישלים את נזירות בנו יגלח ויביא קרבן לנזירותו: **הריני** [נזיר] כשיהיה לי בן ונזיר. דהשתא[18] קבל נזירות דבנו ברישא ונזיר[19] מלבד נזירות דבנו קיבל עוד נזירות אנפשיה התחיל מונה את שלו ונולד לו בן פי' עד שלא השלים מניינו מניח את שלו ומונה את של בנו כיון[20] דקבל עליו תחילה נזירות של בנו הוא זקוק למנותם מיד כשיוולד ואחר שהשלים נזירות בנו ישלים נזירות של עצמו ואחר כך יגלח על שתיהם ומביא שתי קרבנות אחד לנזירות בנו ואחד לנזירות עצמו אבל לא יגלח אחר שהשלים נזירות [בנו] דאם כן היאך ישלים נזירותו נמצא כי לא יוכל לגלח בהשלמת נזירותו דאין גידול שיער פחות משלשים יום והוי דאם נדר נזיר מרובה שהיה נשאר אחר נזירות דבנו שלשים יום דאז היה יכול לגלח לנזירות בנו ולהשלים נזירותו ולשוב ולגלח מ"מ במתניתין דמיירי בסתם נזירות דהוי שלשים יום הילכך[21] אם יגלח ח] לנזירות בנו לא יוכל לקיים מצות גילוח אנזירות דנפשיה לכך לא יגלח עד שישלים שתי הנזירות ויביא שתי קרבנות:

הריני

מסורת הש"ס

א) [לעיל ח.], ב) [לעיל ח.], ג) ס"א ואני, ד) ס"א לך, ה) מכאן שייך לע"ב, ו) ס"א ואני, ז) שייך לע"ב, ח) נ"ל אמרינן,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא ימנה נזירות ויאמר אם היה בן קיימא: (ב) ד"ה או דילמא וכו' לך בן וא"ת לעיל נמי: (ג) ד"ה אמר הריני וכו' וה"ה דקא מיבעיא ליה ועלי אלא חדא מהם נקט הס"ד:

גליון הש"ס

גמ' ר"י דכרי הוא. עי' לקמן דף לד ע"א תד"ה אלא ר"י וצ"ע:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה חזרה וילדה פי' מהריון וכו' ודאי לר' יהודה וילדה. תיבת וילדה נמחק ונ"ב מלידה זו וכו' אפי' ספק נזיר לא הוי וכו' כצ"ל: ב] ד"ה לר' יהודה ונ"ב רבי יהודה דכרי וכו' כצ"ל: ג] ד"ה והפילה אשתו והפריש קרבן וכו' הלכך חלה קדושה על קרבן שהפריש כשהפילה שעוד לא הקדיש אותם הבהמות. מלות הקדיש אותם הבהמות נמחקו ונ"ב יקדים אותה בהמה כצ"ל. א"מ: ד] בא"ד או דילמא אפי' כי האי גוונא כצ"ל: ה] בא"ד ומקלת הטפה לא נקלטה עד אחר שני ימים או ביום ג' והזוא נפל כך מסיק הש"ס ואזיל דלר"י קמבעיא ליה כצ"ל. [illegible] ו] ד"ה ונפקא מינה לגיזתו ועבודתו [ולא] דלילקי אהאי משום דליכא כי הך סברא דולד אחרון משוי ליה בספק. מן תיבות כי עד בספק נמחק ונ"ב כאן הך סברא דולד אחרון משוי ליה כצ"ל. א"מ: ז] ד"ה ושמע חבירו ואמר ועלי וכו' גם אני נודר בנזיר כשיהיה לך בן כצ"ל. [illegible] ח] תוד"ה הריני נזיר וכו' הילכך אם יגלח כשלשים כצ"ל:

מוסף רש"י

ואמר ואני. והוא הדין אם אמר ועלי. מהו אנפשיה קאמר. שיהא נזיר כשיהא לו בן, או דילמא ה"ק רחמנא. והריני בנזירות כשיהיה לך בן קאמר (ראמ"ה בשמו).

פי' הרא"ש

חזרה וילדה אחר שקיבל עליו נזיר והביא קרבן הרי זה נזיר שמחמת הנפל לא חל עליו נזיר ולר"ש צריך להתנות כבראשונה שמא הא' היה בן קיימא. ומודה הרי נזיר אע"ג דהוי ספק זכר ספק נקיבה דלספק כזו לא מחית נפשיה שלא היה דעתו על טומטום כלל: מהו דתימא לכשאבנה קאמר. כלומר בן דקאמר לשון בנין כמו ואבנה גם אנכי ממנה: דחשובי ביני אינשי ובת וטומטום ואנדרוגינוס לא חשיב: ר' יהודה דכרי הוא. ברייתא דאייתינן לעיל. והפילה אשתו והפריש קרבן וחזרה וילדה.

עין משפט נר מצוה

כ א מיי' פ"א מהל' נזירות הל"י:

כא ב מיי' פ"ב מהל' נזירות הל"ג:

כב ג ד מיי' שם פ"ב הל' ה:

נוסחת הריב"ן

א] (נזירות) ליתא בכ"י: ב] מינה השתא מיהא קודם הוא דהא ילדה כו': ג] בגוף המעשה ומשמע דקאמר ועלי להיות נזיר: ד] (ושמע חבירו כו' לי בן) ליתא בכ"י: ה] ומ"ש: ו] מיבעי ליה הכי דדלמא ועלי אדבוריה משמע הא כו': ז] דדלמא: ח] למימר ליה: ט] ולא מפי התורה: י] אמרינן:

הגהות התוספות

1. נ"ל מלידה זו דולד קיימא. 2. נ"ל לא הוי. 3. נ"ל כשיהיה. 4. נ"ל ובהכי נמי הוי בנוי. 5. מתיבת לעיל עד תיבת נזיר כלל נמחק. 6. נ"ל דטיפה אחת. 7. בס"א ונחלקה. 8. נ"ל אף שעוד לא הקדיש אותם הבהמות. 9. בס"א ליתא תיבת השניה. 10. נ"ל והזוא הוי נפל. ומסיק הש"ס כו'. 11. נ"ל ליכא למימר הך כו'. 12. נ"ל למשוי ליה ודאי אלא בספק. 13. נ"ל כודאי. 14. נ"ל ושמע חבירו ואמר ועלי. היכא דאמר ועלי אדיבוריה משתמע. 15. נ"ל לכשיהיה לך. 16. בס"א ליתא תיבת דילמא. ונ"ל מי ומסתמא. 17. נ"ל מי אמרינן כיון שאמר. 18. בס"א דהשתא. 19. תיבת ונזיר נמחק. ונ"ל ומלבד. 20. נ"ל דכיון. 21. תיבת הלכך נמחק. ונ"ל אם יגלח כששלשים.

פי' הרא"ש (המשך)

פי' בן ביום ומסיק דמבעי' ליה אליבא דר' יהודה דאמר על נפל לא הוי (א) נזיר. והיא לא חזרה וילדה פשיטא דלא הוי קידוש. אבל השתא דילדה בן ביום איכא הוכחה דהוי בן קימא שאין אשה מתעברת וחוזרת ומתעברת וטפה אחת נחלקת לשנים. או דלמא זה נגמרה צורתו לד' והראשון נגמרה צורתו לט' ולא כלו חדשיו ולא קדיש והגוזז ועובד בו פטור. אבל לר' שמעון כיון דממה נפשך חייב למנות נזירות וקרבן קדוש. ואע"ג דאי בעי לא יקבל עליו נזירות ויעמוד בספק זה לעולם ולא יגלח ולא יביא קרבן נמצא שאין בהפרשה זו כלום. מ"מ כיון שהפריש קרבן עלה בדעתו שרוצה לקבל עליו נזירות והוי כאומר הרי אלו בהמות קדושים לקרבן נזיר שאקבל עלי דמסתבר דקדשי. א"נ כמו שחייב להיות נזיר מספק כמו כן חלה קדושה על קרבן מספק ואסור בגיזה ועבוד': אדיבוריה משמע. כלומר ועלי נמי להיות נזיר כשיה' לך בן גם אני מקבל עלי נזירות כשיהיה לי בן. ואת"ל דועלי ודאי אגופי משמע. על גופי נדר כמו שקבלת עליך ואני מהו דואני איכא לפרושי אני דומה בנדר זה. כל באנפיה כסיפא ליה מלתא. אם לא יעשה לו נחת רוח להראות שהוא חפץ בטובתו:

(א) נ"ל על נפל לא הוי נזיר ואם לא חזרה וילדה פשיטא דלא קדיש.

SHAS MOZNAIM